

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer, vasárnapon.

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt = 8 korona, félévre 2 frt = 4 korona,
negyedévre 1 frt = 2 korona.

Egyes szám ára 10 kr. = 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

WITTINGER ANTAL.

Kiadó és laptulajdonos:

FRIGL GYULA.

Előfizetési pénzek és reklamációk a kiadótulajdonoshoz, Feigl Gyula nyomdáshoz (városkör 81) intézendők. Nyílttér sora 40 fr. — Hirdetések nagyság szerint.

A millennium megünneplése és a létesítendő főgimnázium.

A Magyarország ezeréves fennállása örömeire tervezett kőszegi ünnepségek programjával sokan nincsenek nálunk megelégedve. Érzik ezek bizonyosan, hogy egy nemzet ritka ünnepén jobban kell lüktetni a szíveknek s az öröm kifejezésére kevés egy városi diszgyűlés, vagy egy nyársra vont ökö.

Akik így éreznek és gondolkoznak, azok föl is emelik szavukat és azt mondják, hogy az ezerévet maradandó emlékekkel kell megörökíteni, olyan alkotással, a mely szemképrázzatúan világítsa meg a korszakot és annak szereplőit.

És ezeket csak meg kell érteni. Nem arról van szó, hogy csak szórjuk a pénzt, a melyből legkevesebb jutott; hanem hogy rakjunk le tőkét, a melyből Köszeg és vidékének kulturális és anyagi életét biztosító bő kamatokat várhatunk. Tudjuk mindnyájan, mi értékkel bírna ránk nézve a helybeli benzés kis-gimnáziumnak főgimnáziummá való kiegészítése. Sokat foglalkoztak ez eszmével a városházán és lelkesedéssel, egyértelmű határozatokkal vallották az ügyet égető szükségnek. Miért hallgattak el azután egyszerre, miért nem karolják fel az ügyet s támogatják szívós kitartással azt, ami bennünket oly közelről érint?

Még fülünkben csengenek Pannonhalma méltóságos főapátjának 1894. évi június havának egyik napján egy a főgimnázium ügyében nála járt küldöttség előtt tett következő nyilatkozata:

Az 8 felsége itt tartózkodása alkalmából megízelt eszmét nagyon életre valónak találok s tekintve Köszegnek páratlan szépségű fekvését, egészséges levegőjét és lakosainak erkölcsi romlatlanságát, mondhatom, a helyet az Alkotó is nevelő-intézetek helyévé teremtette.

A főgimnáziumnak, ha létesülhet, a főapát akkor nagy jövőt jósolt, a mennyiben tudja, hogy a fővárosi nevelő-intézetekből száz meg száz itt jut kell hely hiánya miatt elutasítani, akiket szüleik örömmel hoznának Köszegre, ha azok a létesítendő főgimnáziumban és az avval összekötendő nevelő-intézetben az összes osztályokon át egységes vallásos és hazafias nevelésben részesülhetnének.

Buzdította is akkor a Köszeg iránt melegen érdeklődő főpap a lakosságot, hogy karolja fel az egészséges eszmét, a Ferencz József-főgimnázium eszméjét s hozza meg annak a lehető legnagyobb áldozatot, a közoktatásügyi kormánytól meg eszközöljön ki a város megfelelő segínyt. A maga és rendje részéről ő, a főpap, megígéri az áldozatkész hozzájárulást.

S mit tettünk e buzdító szavakra mi kőszegiek? Elejtettük a nagy horderejű eszmét, mikor hire kelt annak, hogy a benzések a fővárosban vannak angazsálva egy gimnázium ügyében s nem karoltuk fel újra, mikor az az angazsmá már megszünt. Csak most, a millenniumi évben kívánja Vidt Géza városi képviselő az ünnepségek programjait közé fölvenni a főgimnázium ügyét, mely ily formában talán a megvalósulás stádiumához közeledik. Vidt Géza indítványa szerint a

város képviselő-testülete a millenárius diszgyűlésen a már elvben elfogadott főgimnáziumra egy száz ezer forintot szavazna meg.

És a város képviselő-testülete ezt a 100 ezer frtot meg is fogja szavazni, csak legyen azután, aki a nemes ügy előmozdítására minden lehető elkövet, nehogy az a rengeteg summa a nyakunkon maradjon, vagyis a millenárius határozat írott malaszt legyen.

A fák ültetése és ápolása az utakon.

Sajnos, hogy nálunk az utak befásítása meglehetősen kevés gond fordítatik és még nagyon kevés köz-
ség látja be annak üdvös voltát. Azon községekben pedig, ahol már felebredt a jó és üdvös iránti érzék, ott sok esetben a fák helyes, szakszerű ültetése és ápolása hiányában kénytelenek elpusztulni.

Azokban mielőtt a fák ültetésére és ápolására áttérnénk, szükségesnek tartjuk mindazon eshetőségeket elösmorolni, melyek az utak befásításánál a sikeres eredmény érdekében előfordulhatnak.

Ha az út széles, úgy mind a két oldalra egymással szemben ültethetjük a fákat, ha azonban keskeny az út, akkor csak egy oldalra kell a fákat ültetni. Lehet azonban utóbbinál is a fákat két sorban ültetni, de csak úgy, ha egyik fát az egyik, a másikat kellő távolságban a másik oldalra ültetjük oly formán, hogy három fa egymással háromszöget képezzen.

Oly utaknál, melyek keletről nyugatra húzódnak, a fákat az út déli oldalára, oly utaknál pedig, melyek délről északra húzódnak, a fákat az út nyugati oldalára kell ültetni. Így a fák koronája a mellette fekvő birtokokat kevesebb fogják beárnyékolni és az esőt tőlük annyira elvonni.

Széles utaknál, ahol a fák két sorban ültetethetők, két eset fordulhat elő: 1. ha az utak mindkét oldalról az árkon túl 1 m. széles (vagy szélesebb) gyalogúttal

TÁRCA.

Későn.

— Irta: Tormay Cecile. —

Márczius végi délután volt. A hó elolvadt a rétek felett, a fák rügyei felpattogtak s a fű szabadon légett a langyos fuvalomban. . . Minden nyílni, éledni kezdett, úgy mint az emberek szívében az ábrándos tavaszi szerelem.

A félénk nap oda tüzte legragyogóbb sugarait a nagy terrasról az ebédlőbe nyíló üveges ajtóra. Sok sugár megtörve halva maradt az üvegen, de pár keresztul esont, szerte szaladva a szoba sötét falán, elrejítőzve a nehéz nyomasztó függönyök ránczaiba. Szinte bujósdi játszóttak egymással — vagy tán ők kerestek valakit, talán azt a szép aranyzőke asszonyt, ki tavaly olyan fáradtan, betegesen vett tőlük búcsút. Akkor még fent járt a fehér ruhás alakja, mint egy kialvó sugár bolyongott a nyirkos, örökárnyu parkban egy kis fényt hűszelva e komor helyen magával.

Azután elvitték, messze délvidékre, melegebb, életetőbb nap alá és az a nap sem tudta felmelegíteni. . . csak hült . . . hült . . .

Most már nem tud járni, csak vizzik nagy karos-zékében, elbirja akárki, hisz könnyű, mint egy falevél.

Léptek hangzottak . . . két férfi vigyázva, csendesén vitt ki a terrasra egy nagy karos-zékét, az a fehér, aranyzőke szimu asszonyvirág egészen elveszett benne.

Letették.

— Hová inóssz Lici? — kérdezte a beteg, férje

felé fordulva, ki sapkáját a szemébe húzta s megindult a terras-lépcsőkön lefelé.

— Edeasm, ugy-e nem veszed rossz néven, de a lovaim után kell nézmem. Tudod, hogy a tavaszi versenyekre felmegyek, fogadtam rájuk, — azután mosolyogva fordult oda a csendesén álló nyúlán barna fiatal emberhez, ki az előbb segítségére volt.

— Te itt maradsz s ha Hanna megengedi, mulattathatód.

— Óh be kegyes vagy, — szolt a férfi egy nagy bókot csapva s mialatt kérdőleg nézett az igent bőlítő asszonyra, befutott a szobába s kezében egy kis bársöny-puffal tért vissza. Oda dobta a beteg lábai elé és azután ráült.

. . . Mindketten hallgatagon néztek a magas alak után, ki vígan futott le a lépcsőkön és eltűnt a bokrok lombfalán vázai között.

— Különös ember ez az én férjem, egyenesen örül, hogy itt hagyhatott, pedig nem mondhatnám, hogy szivtelen, bár sokszor úgy tesz, mintha az volna.

— Hanna, érteni kell őt, mindig élt-halt a vadászattért, lovaglásért, versenyért . . .

— No meg az udvarlásért, — vágott szavába az asszony egykedvűen.

— Persze, ahhoz is értett s mindenütt egyforma szerencséje volt.

— De nem is becsüli többre az asszonyokat a lovaknál! . . .

— Arról az asszonyok meg a lovak tehetnek!

— Őh minden bizonynyal — felelt Hanna gyűrűvel játszva — az asszonyok elvitték a pénzét, a lovak meg hozták neki . . .

Nem folytathatta, köhögni kezdett, feje hátra csuklott, szegény kimerült teste vonaglott, özimeres pókhálózbekendőjét pedig odaszoritotta ajkához, azután

félve nézett a kendőre . . . nem piros . . . s a fehér valenciennes cipkek elegans hullámai egy megkönyebült sőhajtástól emelkedtek keble felett.

— Hallja, hogy köhögök? . . . nem fogok én már soká élni . . . Ugye nagyon rosszul nézek ki? . . .

— Mi jut eszébe! — szolt a férfi vontatott hangon előre is érezve, hogy egyetlenül fog hazudni, — hisz most nagyon jó szímben van és . . .

— Nagyon jó szímben, — ismételte Hanna, csatlódv az utolsó szavakon, ő valami elhíhetőbbet várt, valamit, a mi egy kis reményt adhat. Mert bár érezte, hogy halálosan beteg, mégis hitt egy keveset a felgyógyulásban s a tragikus szomorú dolgokról nem azért beszélt, mintha lelke mélyéből úgy gondolkozott volna, hanem mert ijáztgatni szerette környezetét s ki akarta erőszakolni a vigasztalást.

A férfi csak elnézte, — ott látta a beesett halántékok körül lappangani a hajált — ott a szép profilon, melyet rózsaszínnel keretelt be az estifény s ott a széke hajhullámok között . . . mindenütt a halál, hosszú, hervasztó betegségével.

— Miért néz rám olyan sajnálkozva? — szólalt meg Hanna heveesen, — ne sajnáljon kérem, oh nincsen rá szükségem. Eleget éltem már arra, hogy kiheverjem csalódásaimat. Örülök, hogy mindennek vége lesz a halál után, mert nem hiszek a jövő életben s jól van így; fáradt vagyok én bárminő feltámasztásra, — Egészen belepirult, a míg elmondta szónoklatát s azután oldalt lepillantott a férfira, vajjon milyen hatást tehettek rá szavai. Az nagyon szomoruan nézett maga elé s az asszony valósággal megjélt: hogy hát ő talán igazat beszélt, hogy elhiszik, komolyan veszik szavait.

— „Pajtás!” — gyenge, fáradt kezevel meglegyintette vállát — „ne beszéljünk ilyen szomorú dolgokról, inkább mesélj nekem valamit . . . ugyan mondja meg

